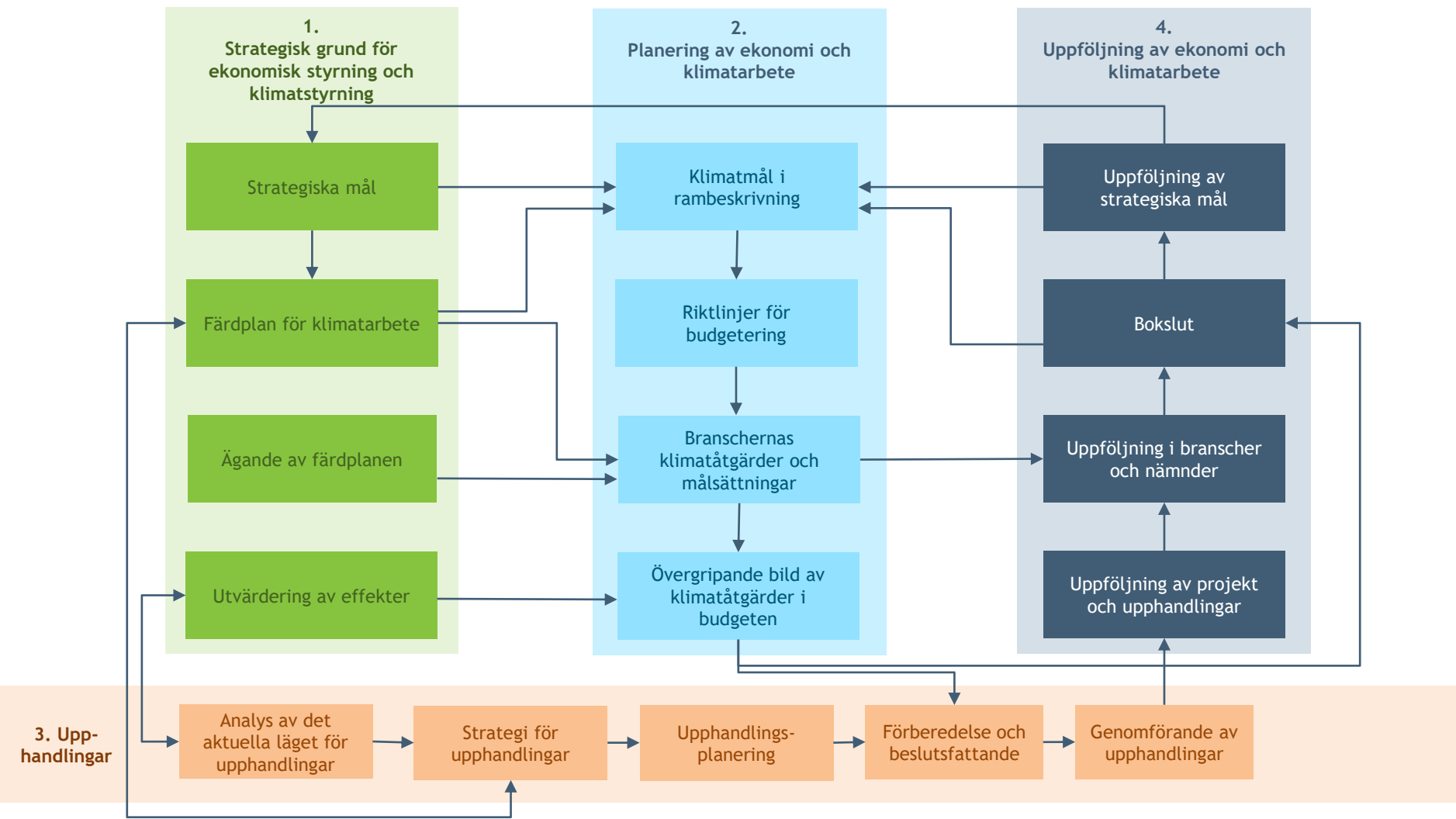

Modell för att koppla samman ekonomisk styrning och klimatstyrning

1.
Strategisk grund för
ekonomisk styrning och
klimatstyrning

Kommunens strategi och de förvaltningsövergripande planerna som specificerar den lägger grunden för att integrera klimatarbetet i den ekonomiska styrningen.

Strategiska mål

Den kommunala strategin används för att styra allt viktigt beslutsfattande, planering och utveckling i kommunen. De strategiska målen ska vara vägledande för all verksamhet i kommunen. Klimatmålen som ställs upp i den kommunala strategin bestämmer riktningen för klimatarbetet. Detta utgör ryggraden för att integrera klimatarbetet i ekonomistyrningsprocesser och -praxis.

Färdplan för klimatarbete

Kommunens strategiska klimatmål specificeras i färdplanen eller motsvarande klimatprogram. Färdplanen beskriver milstolparna och åtgärderna för att nå klimatmålen. Färdplanen uppdateras regelbundet. Det gör en grund för planering och uppföljning av klimatarbetet som en del av den årliga ekonomiska planeringen och upphandlingsplaneringen.

Ägande av färdplanen

Det måste finnas ett starkt ägarskap och engagemang för klimatarbetets färdplan i branscherna och dotterbolagen. Ansvariga parter tilldelas åtgärderna. Branscher och dotterbolag deltar i fastställandet av mål och åtgärder och är bekanta med de åtgärder som de ansvarar för.

Utvärdering av effekter

Branscher och dotterbolag måste vara medvetna om de viktigaste sätten att minska utsläppen i sin egen verksamhet. Därför måste potentialen för utsläppsminskning och genomslagskraften i färdplanens åtgärder bedömas. På så sätt kan de mest effektiva åtgärderna identifieras och tas upp i den årliga ekonomiska planeringen.

2. Planering av ekonomi och klimatarbete

Klimatmål i rambeskrivning

Budget- och planeringsprocesserna utgör en viktig kanal för att verifiera strategiska klimatmål och omsätta dem till praktiska åtgärder i hela kommunorganisationen.

I rambeskrivningen definierar kommunens ledning ramarna och prioriteringarna för den ekonomiska planeringen. Strategiska klimatmål måste återspeglas i planeringen av prioriteringar. En lägesbild av föregående års klimatåtgärder och framsteg mot målen kommer att användas som grund för inriktningen av verksamheten.

Riktlinjer för budgetering

Genom att uppmana branscherna att fastställa årliga klimatmål och åtgärder i linje med budgetriktlinjerna kommer klimatarbetet inte att isoleras från annan verksamhetsplanering. Vägledningen kan till exempel handla om att höja klimatmålen till operativa mål eller att tillhandahålla data för klimatbudgeten.

Branschernas klimatåtgärder
och målsättningar

Branscherna specificerar de åtgärder som de ansvarar för i klimatfärdplanen som årliga mål och åtgärder i samband med budgetförslaget. Om genomslagskraften i färdplanens åtgärder har bedömts kommer det att ge stöd för att prioritera de mest effektiva åtgärderna. Numeriska mål i klimatåtgärder bidrar till att uppfölja åtgärdernas påverkan.

Övergripande bild av
klimatåtgärder i budgeten

Alla årliga klimatåtgärder i budgeten och planen ska bedömas i förhållande till målen och den övergripande bilden ska också kommuniceras till beslutsfattarna. Leder de årliga åtgärderna till utsläppsminskningar och framsteg mot klimatmålen? Klimatbudgeten är ett verktyg för att presentera och kommunicera helheten.

3. Upphandlingar

Upphandlingsstrategi eller riktlinjer

Analysering av det aktuella läget för upphandlingar

Upphandlingsplanering

Förberedelse och beslutsfattande

Genomförande av upphandlingar

Kommuninvånarnas pengar används för upphandlingar för att omsätta utsläppsminskande åtgärder i praktiken.

I upphandlingsstrategin, policyn eller riktlinjerna anges hur kommunens strategi genomförs i upphandlingen. Klimatfärdplanen och upphandlingsstrategin bör vara kopplade till varandra och beskriva hur klimatmålen ska främjas i upphandlingen genom numeriska/konkreta mål.

Analysen av den nuvarande situationen identifierar hur upphandlingar måste utvecklas för att effektivt kunna genomföra kommunens mål. Med tanke på att främja klimatmål är det viktigt att identifiera upphandlingar med betydande utsläpps- och kostnadseffekter, samt utvecklingsbehoven för lågutsläppsupphandlingar.

Dialog om proaktiv upphandlingsplanering och finansiell planering för att uppnå optimal klimatpåverkan och ekonomisk påverkan i linje med kort- och långsiktiga mål.

Vid utarbetandet av upphandlingar som är viktiga för klimatmålen får beslutsfattarna information om olika implementeringsalternativ och deras livscykelpåverkan, såsom utsläppsminskningar, kostnader och besparingseffekter. Förhandsbedömning av genomslagskraften i mindre upphandlingar kan göras genom att uppskatta potentialen för utsläppsminskningar i olika kategorier.

Vid individuell upphandling kan klimataspekter beaktas vid fastställande av upphandlingsobjekt, i marknaddialog och i de kriterier som används i anbudsförfarandet, samt i samarbete och uppföljning under avtalets löptid.

4. Uppföljning av ekonomi och klimatarbete

Uppföljning av strategiska mål

Uppföljning i branscher och
nämnder

Uppföljning av projekt och
upphandlingar

Bokslut

Uppföljning av de strategiska målen säkerställer att de strategiska ändamålen uppnås. Uppföljningen kan vara deklarativ eller utvecklingsinriktad, i vilket fall beslut om framtiden fattas utifrån uppföljning.

Uppföljningen och indikatorerna för de branschspecifika operativa målen definieras redan i budgetberedningsfasen. Uppföljning av strategiska mål kan utföras separat. Ett bra sätt att illustrera uppnåendet av kvalitativa mål är trafikljusmodellen. Vid planering och genomförande av uppföljning bör dess vägledande karaktär till nästa årsplanering beaktas.

Uppföljning av klimatmålen sker på flera nivåer: uppföljning omfattar både årliga effekter och långsiktiga effekter. Indikatorerna för de operativa målen som fastställs av branscherna bör vara tydligt definierade, konkreta och beskrivande för uppnåendet av målet. Utöver målet och dess indikatorer beskrivs utgångsläget och målnivån för verksamheter. Detta säkerställer en smidig och informativ uppföljning i delårsrapporter och bokslut.

Uppföljningen av upphandlingar som är viktiga för klimatmålen bedömer hur de planerade utsläppsminskningarna, kostnaderna och besparingarna kommer att realiseras. För de flesta investeringar kan en konkret utsläppsminskning beräknas. I uppföljningen uppmärksammas funktionaliteten i de kriterier som ställs upp för anbudsinfordran. Erfarenheten kommer att användas under nästa planeringsperiod.

I bokslutet och den åtföljande verksamhetsrapporten ges en mer detaljerad redogörelse för den verksamhet som bedrivits. Det finns flera sätt att rapportera: en miljöredovisning, en klimatbudget och ett separat avsnitt som beskriver klimatåtgärder. Verifiering kan vara kvalitativ, kvantitativ eller i euro. Indikatorerna bestämmer presentationen. Ju mer mångsidig rapporteringen är, desto tydligare blir den övergripande bilden av uppföljningen. Resultaten ligger till grund för planering och förberedelse för nästa budgetår/-period.